

Helmiä elämän arjessa...

Henkilökuvassa:

Tarja Sassi

Vastaava perhetyöntekijä

*Sanottavaa olisi paljon ja kaikille, mutta kunhan ihminen olisi enemmän ihminen ihmiselle, niin olisi myös itselleen. Hetket kuluvat, mutta juuri käsillä oleva hetki on tärkein, tajuta että elämä on nyt. Kun olisimme sillä lailla mielettömiä, että tekisimme suunnitelmia ja haaveilisimme, huomina sitten pitää huolen siitä, mikä toteutuu. Ja kun osaisimme sanoa ihmisille **nyt**, mitä he meille merkitsevät, ei vasta seppelien muistokirjoituksissa.*

Elämä on tässä ja nyt mutta eteenpäin on katsottava myös, unelmoitava. Juuri nyt eli tässä hetkessä kuitenkin ollaan, koko ajan. Ihmisen pitäisi olla enemmän ihminen ihmisille ja siinä samalla myös itselleen. Olen peruspositiivinen, mutta positiivisuus on tullut raskaiden kokemusten ja menetysten kautta.

Työskentelin Helsingin työvoimatoimistossa, silloisessa työtoimistossa 3 vuotta erityissosiaalityöntekijänä. Pertti Siukola ja Osmo Gröhn sitten pyysivät, että suunnittelisin ja myös lähtisin vetämään vangeille tarkoitettua viikon mittaista työnhakukoulutusta. Asiakkaat olivat Helsingin Kuvaprojektista ja kurssi oli menestys. Keravan WOP-projekti kuuli asiasta ja halusi vastaavia kursseja. WOP-ympyröissä kävin ensimmäisen kerran Kritsissäkin. Vankeja olin käynyt tapaamassa jo paljon aikaisemmin. Perhetyö, ja yleensä työskentely ihmisten parissa on minulle kuitenkin tärkeintä. Vankien parissa minulle kävi yhä tärkeämmäksi perheiden tukeminen. Kun perheiden tuki -projektiin haettiin vetäjää, esitin haastattelussa melko tarkkaan juuri niitä ideoita, joita varten projektia oltiin perustamassa ja jollaiseksi se sitten muodostui. Tämä kaksi vuotta on ollut hyvin motivoivaa ja työteliästä aikaa.

1990-luvun puolivälistä olen työskennellyt syrjäytyneiden, usein moniongelmaisten parissa. Olen erikoistunut myös saattohoitajaksi, se on kasvattavaa ja antaa tekijälleen voimavaroja tehdä työtä tässä ja nyt, mutta sellainen ei kaikille sovi. Minulle tämä sopii. Voi hyvinkin sanoa kutsumustyöksi.

Ikuinen opiskelija olen myös aina ollut, vuonna 2005 valmistuin perheterapeutiksi. Muutamana iltana viikossa teen terapiatyötä myös omalla toiminimellä. Asiakkaat ja tulotasot ovat toisenlaisia, mutta samat perhe- ja parisuhdeongelmat sielläkin ovat tuttuja.

Välillä on hyväksi vaihtaa vapaalle, ja voin käyttää vapaa-aikaa melko vapaasti oman itseni eteen. Olen liikunnallinen, muun muassa maastajuoksutaustaa, ja ajelen työmatkat eli 40 km joka päivä pyörällä, mutta tanssi antaa varsinaisesti terapiaa niin sielulle kuin ruumiille. Siellä kun ihan pikkutyttönä liittää tanssilattialla, pää kyllä tyhjenee arjen ongelmista. Siitä harrastuksesta on tuloksena [Suomen mestaruus lavatangossa ja MM-hopea](#), se hopea vieläkin vähän kaivelee. Muutenkin, mitä enemmän tällaista terapia- ja asiakastyötä tekee, sen enemmän ymmärtää, miten itsestä on pidettävä huolta, ja ihmissuhteista myös.

Perheprojektissa tärkeintä on asiakastyö, asiakkaiden sitoutuminen on tärkeää ja heidän kiitoksensa palkitsevaa. Ei toista voi muuttaa mutta voi "sotkea pakan", tarjota toisenlaisia näköaloja. Tärkeää on, miten kohtaat, miten toinen kokee tullessa kohdeksi, onko kuunneltu eikä kuultu vain. Silloin saadaan paljon aikaiseksi; luottamus syntyy, mahdollisuus motivoitua. Luottamus on siinä tärkeintä. Asiakasta on mentävä lähelle, ei yläpuolelle eikä nöyristellen, vaan arvostaen. Vuosien myötä ammattirooli ikään kuin tulee sisään. Asiakkaan pitää aistia paitsi arvostus, myös se, ettei kaikki ole mahdollista. Rajojen täytyy kuitenkin pysyä - auttaminen on ammatti. Naistyöntekijää kyllä koetellaan miesvaltaisissa vankiloissa; että mistä sinut on tehty. Täytyy tietää, missä mennään - miten ollaan ja lähestytään.

Nyt mukana 10 perhettä - vähänpö? Ei ole helppo houkuttaa asiakkaita mukaan, kynnyksellä on häpeä, viranomaisten pelko. Kun mukaan lasketaan sukulaiset ja muut niin kohta mukana 60 ihmistä, vaikka vain kymmenen asiakkaina. Siinä on minun perheterapeutin näkökulmani: kun yksi osa palapelissä liikkuu, niin kaikki liikkuu. Kun yhden kohdalla tapahtuu muutos niin eiväthän muutkaan voi samalla tavalla jatkaa. Yhden muutos voi koskettaa valtavaa määrää ihmisiä, koko sukua... Se on

Kriminaalihuollon tukisäätiön perheiden tukipalvelut on tarkoitettu vankilasta vapautuville, kuntoutukseen ja päihitteettömyyteen sitoutuneille henkilöille ja heidän perheilleen. Perheen tuen suunnittelu alkaa jo vankilassa yhteistyössä vankilan, kunnan viranomaisten, järjestöjen ja vangin sekä hänen perheensä kanssa.

Perheiden tukipalvelujen sidosryhmät ja yhteistyötahot:

- A - klinikkasäätiö
- Ensi - ja turvakotien liitto
- Kalliolan Setlementti
- Mannerheimin lastensuojeluliitto
- Rikosseuraamusvirasto
- Pääkaupunkiseudun kuntien sosiaalityö
- Yhteistyövankilat ja Kriminaalihuoltolaitoksen aluetoimistot
- Pääkaupunkiseudun seurakunnat

Projekti on järjestänyt kolme teemallista perheleiriä yhteistyössä Vilppulan vankilan kanssa:

1. Vastuullinen vanhemmuus 2005
2. Solmuja suhteessa 2006
3. Vastuullinen vanhemmuus 2006

Perheiden tukipalveluilla on esitys myös **jatkohankkeeksi**, nimeltään 'Ehkäisevä ja kuntouttava vankiperheiden koulutus- ja vertaisryhmätoiminta'

Hankkeen päämääränä on rakentaa kokonaisvaltainen perhetyön näkökulmasta rakentuva kuntoutusmalli sekä vankilassa olevalle vangeille, että hänen vapaudessa olevalle perheelleen. Tavoitteena on luoda teemoitettua vankiperheiden ryhmätoimintamalli, joka edistää vankeusrangaistusta suorittavan henkilön kykyä sopeutua takaisin perhe-elämään sekä siviiliin vapautumisen jälkeen. Kuntoutusmallin rakentamisen jälkeen tavoitteena on tuottaa vankiperhetyön koulutuspaketti rikosseuraamusalan ja sidosryhmien työntekijöille.

paljon, että saa jotakuta töytäistyä, että mahtuisi muutakin kuin se sama putkinäkymä.

On arjen kokemusta siitä, mitä perheet tarvitsevat; verkostotyö on tärkeää; toiminta on yhteistyötä ja tapahtuu pitkällä aikajanelalla. Se, mitä nyt saamme aikaan jonkun asiakkaan kanssa on helmi, joka on saatettu panna alulle jo vuosia sitten. Meillä on nyt 'keinosiemennysvaihe', juurruttaminen. Tulokset nähdään ehkä vuosien päästä. Helmiä elämän arjessa ovat ne tilanteet, kun joku onnistuu parantamaan elämäänsä.

Odotuksia on paljon ja toiminta vasta lapsen kengissä. Perheleiritoimintaa kehitetään yhteistyössä Vilppulan vankilan kanssa. Loistavaa yhteistyötä on tehty myös Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Diakin kanssa suunnitellaan jo seuraavaa seminaaria ensi vuodelle - vaikka silloisesta työpaikasta ei tietoa. Naisten vertaistukiryhmän 1-vuotispäivä (haastattelupäivänä), toivottavasti ryhmä saa jatkoa ja muuttuu vielä pysyväksi toiminnaksi..

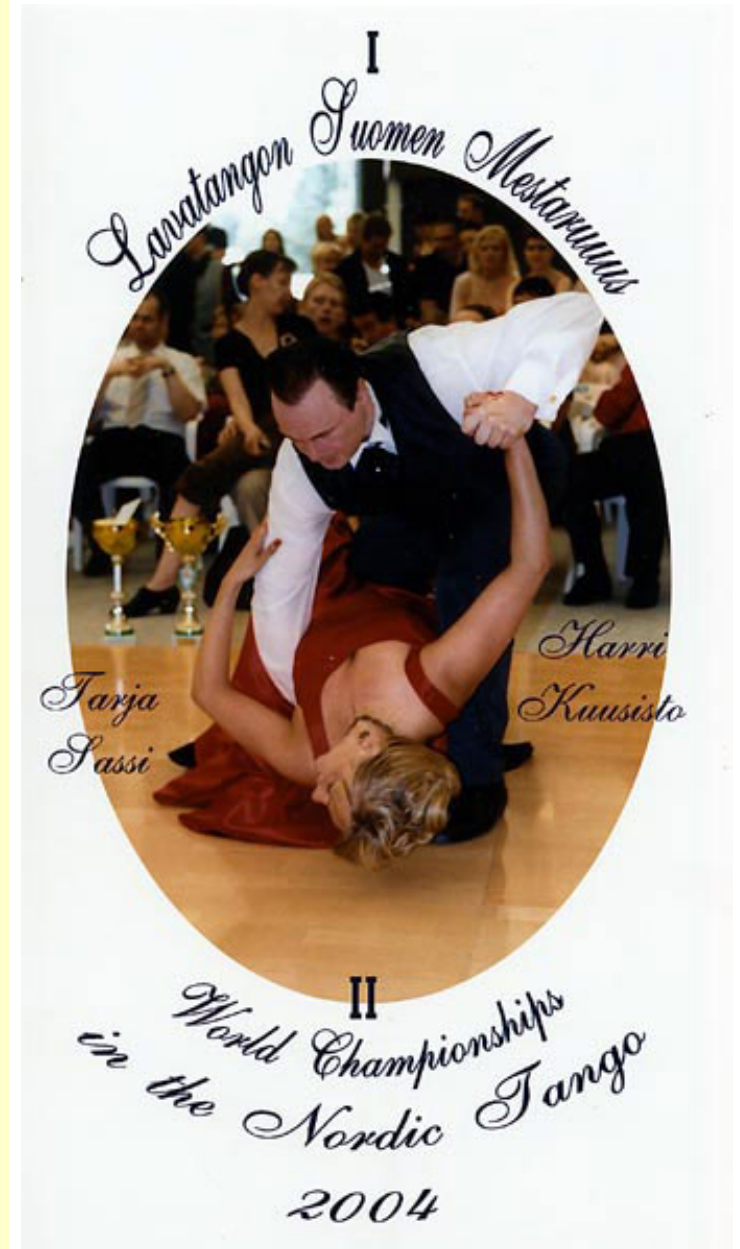
Toivomme saavamme käyntiin uuden hankkeen, koska nyt tuntuu, että työ jää vain raapaisuksi: olemme esittäneen jatkohanketta, jonka sisältönä on ehkäisevä ja kuntouttava vankiperheiden koulutus- ja vertaisryhmätoiminta.

Perheiden tuki -projektissa tehdyn perhetyön myötä on noussut entistä selvemmin esille vertaistytön tärkeys sekä lapsen jääminen huomiotta ja taustalle tehtäessä perheen kanssa työtä. Perheen tuki vankeusasian käsittelyn ja muun perheen problematiikan suhteen on ollut liki olematonta, koska erityisosaamista tämän marginaalin kohderyhmän kohdalla ei siviilissä juurikaan ole. Tarvitaan järjestöpuolen koordinaattori ja aloitteentekijä joka pystyy toteuttamaan yhtä aikaa tehtävää vankiperhetyötä siviiliin ja vankilan välillä.

Tavoitteena on tuoda esille vankiperhetyötä ja sen tärkeyttä. Tähän työhön ei oikeasti sovi kuka vain, se vaatii tietynlaisen luonteen, jota ei opi koulussa... eikä voi sanoa että kadullakaan. Hirveän motivoituneita tässä ollaan, on mahdollisuus luoda uutta, mikä on haastavaa ja tuskallistakin: nyhjä tyhjästä, lähde tyhjästä. Itsensä joutuu laittamaan likoon, käyttämään luovuutta ja uskallusta, tekemään ja kokeilemaan, mitä saat kentältä, mitä perheet kertovat, ettei rakenneta turhaa vaan on kosketus arkeen.

Työnohjaus on tärkeää jaksamisen kannalta, ja kuunteleva ja kuuleva esimies, myönteinen työyhteisö; kohtaaminen myös siellä, moikkaaminen tai hymy tai jotain, huomioimista. tai jos näet että jollakulla on jotakin sydämen päällä, niin kuka kieltää kysymästä. Siitä aina alan ja siihen päädyn, paljon mahtuu puhetta väliin - pitää olla ihmiselle ihminen.

Minkälainen konna olisin itse? Konnana saattaisi olla edellytyksiä olla naispuolinen Auervaara... sediltä on tullut tarjouksia, niin että saattaisi hyvinkin onnistaa...

Onneni ei ole sitä että saan jotain uutta
vaan sitä että ymmärrän mitä jo omistan
olen oppinut erottamaan mitä haluan ja mitä tarvitsen
en halua kuuta taivaalta, minulle riittää kuutamoa
tajuan parhaalla mahdollisella tavalla tarjolla olevat mahdollisuudet
onneni ei ole tasaista tietä vaan kykyä edetä
miellyttävällä tavalla tässä erämaassa
minun onneni ei ole huomista päivää sillä se ei ole eilistäkään
se ei muista mennyttä, ei ajattele tulevia sillä on vain nykyisyys
eikä sekään ole kokonainen päivä, vaan silmänräpäys
tämä hetki juuri tässä

(tuntematon)